

Avrupa Birliği tarafından
finans edilmektedir

GENÇ DENETİMLİ SERBESTLİK YÜKÜMLÜLERİNİN İSTİHDAMA ENTEGRASYONU

DİJİTAL GELECEK: GENÇ DENETİMLİ SERBESTLİK YÜKÜMLÜLERİNİN İSTİHDAMA ENTEGRASYONU PROJESİ

Türkiye Modeli

"Erasmus+ / Avrupa Dayanışma Programı kapsamında Avrupa Komisyonu tarafından desteklenmektedir. Burada yer alan içerik yazarın görüşlerini yansıtmaktadır ve bu görüşlerden Avrupa Komisyonu ve Türkiye Ulusal Ajansı sorumlu tutulamaz."

GENÇ DENETİMLİ SERBESTLİK YÜKÜMLÜLERİNİN İSTİHDAMA ENTEGRASYONU

İçindekiler

Kapak	1
İçindekiler	2
1. Modelin girişi ve gerekçesi	3
Neden Türkiye Modeline ihtiyaç vardır?	3
2. Türkiye modelinin genel çerçevesi	3
3. Eksen 1: Dijital beceri geliştirme sistemi	3
3.1. Ulusal dijital beceri modüler eğitim sistemi	4
3.2. Öğrenme yöntemi: Türkiye modeli standardı	5
4. Eksen 2: Yaşam ve meslek becerileri sistemi	5
4.1. Yaşam becerileri programı	5
4.2. Mesleki beceriler programı	5
5. Eksen 3: İstihdam ve işe uyum geçiş mekanizması	6
5.1. Üç aşamalı işe uyum modeli	6
6. Eksen 4: Mikro girişimcilik ve dijital üretkenlik ekosistemi	6
6.1. Mikro girişim destek paketi	7
6.2. Dijital görev merkezi	7
6.3. Kuluçka ve Mentorluk Programı	7
7. Eksen 5: Ulusal koordinasyon, teşvikler ve izleme sistemi	8
7.1. Ulusal denetimli serbestlik – İstihdam koordinasyon kurulu	8
7.2. Ulusal teşvik paketi	8
7.3. Ulusal İzleme ve Değerlendirme Sistemi	8
8. Uygulama takvimi	9
9. Türkiye modelinin beklenen etkileri	10
10. Sonuç: Türkiye için yeni bir istihdam ve rehabilitasyon modeli	11

GENÇ DENETİMLİ SERBESTLİK YÜKÜMLÜLERİNİN İSTİHDAMA ENTEGRASYONU

DENETİMLİ SERBESTLİK YÜKÜMLÜSÜ GENÇLERİN DİJİTAL ARAÇLAR YOLUYLA İSTİHDAMI: TÜRKİYE MODELİ

1. MODELİN GİRİŞİ VE GEREKÇESİ

Neden Türkiye Modeline ihtiyaç var?

Projenin sonuçları birleştirilip yorumlandığında Türkiye’de denetimli serbestlik altındaki gençlerin:

- İş bulmada sabıka kaydı nedeniyle dışlandığı,
- İşverenlerin güven ve disiplin kaygısı taşıdığı,
- DS personelinin iş yükünün çok ağır olduğu,
- Dijital becerilerin tüm sektörlerde yükselen bir ihtiyaç hâline geldiği,
- Genç yükümlülerin dijital öğrenmeye ve girişimciliğe yüksek istek duyduğu,
- Uygulamalı ve sertifikalı eğitim talebinin çok yüksek olduğu,
- İstihdama geçişin ciddi destek mekanizmaları olmadan yarım kaldığı

görülmektedir.

Bu nedenle Türkiye Modeli, dijital beceri + sosyal uyum + istihdam geçişi + girişimcilik + kurumlar arası koordinasyon bileşenlerini bütünleştirerek ulusal çapta standartlaştırılabilir bir sistem sunmaktadır.

2. TÜRKİYE MODELİNİN GENEL ÇERÇEVESİ

Türkiye Modeli 5 ana eksen üzerine kuruludur:

1. Dijital Beceri Geliştirme Sistemi
2. Meslek ve Yaşam Becerileri Eğitimi
3. İstihdam ve İşe Uyum Geçiş Mekanizması
4. Mikro Girişimcilik ve Dijital Üretkenlik Ekosistemi
5. Kurumlar Arası Koordinasyon, Teşvikler ve İzleme Sistemi

3. EKSEN 1: DİJİTAL BECERİ GELİŞTİRME SİSTEMİ

Bu eksen, projede elde edilen dijital beceri bulgularını Türkiye düzeyine taşır.

"Erasmus+ / Avrupa Dayanışma Programı kapsamında Avrupa Komisyonu tarafından desteklenmektedir. Burada yer alan içerik yazarın görüşlerini yansıtmaktadır ve bu görüşlerden Avrupa Komisyonu ve Türkiye Ulusal Ajansı sorumlu tutulamaz."

GENÇ DENETİMLİ SERBESTLİK YÜKÜMLÜLERİNİN İSTİHDAMA ENTEGRASYONU

3.1. Ulusal Dijital Beceri Modüler Eğitim Sistemi

Modül 1 — Temel Dijital Okuryazarlık (60 saat)

- Bilgisayar kullanımı
- Word–Excel–PowerPoint
- E-posta ve dijital iletişim
- E-Devlet ve çevrimiçi hizmetler

Çıktı: Temel Dijital Yeterlilik Sertifikası

Neden?: İşverenlerin en çok talep ettiği dijital beceri.

Modül 2 — E-Ticaret Operatörlüğü (90 saat – uygulamalı %70)

- Ürün listeleme
- Fiyatlama, kargo yönetimi
- Sosyal medya vitrin oluşturma
- Basit reklam yönetimi

Çıktı: E-Ticaret Operatörü Sertifikası

Neden?: Yükümlülerin en yüksek motivasyonu e-ticarete yönelik.

Modül 3 — Veri Girişi, Dijital Arşiv ve CRM (45 saat)

- Veri tabanı mantığı
- CRM giriş
- Veri temizleme

Çıktı: Veri İşleme Yeterlilik Sertifikası

Neden?: İşverenlerin en kritik talebi “veri girişi – ofis yazılımları”.

Modül 4 — Yeni Teknolojiler Farkındalık Programı (40 saat)

- 3D yazıcı
- Basit kodlama
- Dijital pazarlama stratejisi

Amaç: Geleceğe yönelik dijital farkındalık oluşturmak.

GENÇ DENETİMLİ SERBESTLİK YÜKÜMLÜLERİNİN İSTİHDAMA ENTEGRASYONU

3.2. Öğrenme Yöntemi: Türkiye Modeli Standardı

- %60–70 uygulamalı eğitim
- Atölye / laboratuvar tabanlı
- Akşam – hafta sonu seçenekli
- Uygulama alanları: İŞKUR, Halk Eğitim, Üniversite SEM + özel sektör laboratuvarları
- Eğitmen: Akademi + sektör uzmanı + DS eğitmenleri
- Sertifika: MYK veya MEB onaylı

4. EKSEN 2: YAŞAM VE MESLEK BECERİLERİ SİSTEMİ

Bu eksen, proje bulgularına dayanır.

4.1. Yaşam Becerileri Programı

Modüller:

- İletişim ve Empati
- Zaman yönetimi ve disiplin
- Stresle başa çıkma ve duygusal farkındalık
- İş yeri davranışları ve iş ahlakı
- Finansal okuryazarlık ve bütçe yönetimi

Neden?: Yükümlüler iş yerinde en çok “uyum – zaman yönetimi – iletişim” alanlarında zorlanmaktadır.

4.2. Mesleki Beceriler Programı

Projenin kesişim analizine göre Türkiye’de tüm iller için yüksek talep + yüksek ilgi alanları şunlardır:

- İş sağlığı ve güvenliği (zorunlu)
- Temel bilgisayar ve ofis programları
- Tamir–bakım (elektrik / motor / montaj)
- Kaynakçılık, CNC, makine operatörlüğü
- Lojistik ve depo yönetimi

GENÇ DENETİMLİ SERBESTLİK YÜKÜMLÜLERİNİN İSTİHDAMA ENTEGRASYONU

- Yiyecek–içecek hazırlama temel becerileri

Bu modüller il bazlı OSB, esnaf odaları ve meslek odalarıyla uyumlu yürütülür.

5. EKSEN 3: İSTİHDAM VE İŞE UYUM GEÇİŞ MEKANİZMASI

Bu sistem, projede dile getirilen “işveren güven sorunu + yükümlü uyum sorunu + DS personeli iş yükü” üçgenini çözmeyi amaçlar.

5.1. Üç Aşamalı İşe Uyum Modeli (Ulusal Standart)

Aşama 1: Ön Uyum Oryantasyonu (10 saat)

- İşyeri disiplin kuralları
- İşveren beklentileri
- Takım çalışması
- Dijital ortamda iş davranışları

Aşama 2: İşbaşı Eğitim / Staj (2–8 hafta)

- İşveren + İŞKUR + DS işbirliği
- İŞKUR destekli ücretli staj seçeneği
- Dijital görev simülasyonu
- İşverenin deneme süresi riskinin azaltılması

Aşama 3: Mentorluk – İzleme – Danışmanlık Sistemi

- DS görevlisi + İŞKUR iş ve meslek danışmanları + işveren + yükümlü dörtlü mekanizması
- İş yeri mentor havuzu (gönüllü veya ücretli)
- Aylık rapor
- Sorun tespitinde anında müdahale hattı

Bu sistem işverenlerin güven sorununu azaltır, yükümlülerin işte kalma oranını artırır.

6. EKSEN 4: MİKRO GİRİŞİMCİLİK VE DİJİTAL ÜRETKENLİK EKOSİSTEMİ

Proje bulguları, yükümlülerde e-ticaret ve mikro girişim motivasyonunun çok yüksek olduğunu göstermiştir.

GENÇ DENETİMLİ SERBESTLİK YÜKÜMLÜLERİNİN İSTİHDAMA ENTEGRASYONU

Bu ekseninde, Türkiye seviyesinde uygulanacak üç katmanlı bir model önerilir:

6.1. Mikro Girişim Destek Paketi

- 3.000–10.000 TL başlangıç ekipman hibesi
- Mikro kredi (faizsiz / düşük faizli)
- Ücretsiz web sitesi + e-ticaret entegrasyonu
- Ürün fotoğraf stüdyosu erişimi
- Basit muhasebe eğitimi

6.2. Dijital Görev Merkezi (Ulusal Sistem)

Her ilde bir “Dijital Görev Merkezi” Halk Eğitim Merkezleri, üniversitelerin Sürekli Eğitim Merkezleri (SEM), sivil toplum kuruluşları (STK) bünyesinde kurulur. İnternet erişimi sınırlı ortamlarda yapay (dummy) verilerle veri etiketleme, kurgusal e-ticaret katalogları, açık kaynak yapay (dummy) setler kullanılarak ve senaryo tabanlı sosyal medya içerik üretimi şeklinde uygulanabilir.

Yükümlüler şu alanlarda mikro görev alır:

- Veri etiketleme
- Ürün girişi
- Sosyal medya içerik hazırlama
- Dijital arşiv tarama
- Basit otomasyon görevleri

Amaç: Gelir yaratmak + çalışma alışkanlığı + dijital portföy oluşturmak.

6.3. Kuluçka ve Mentorluk Programı (Ulusal Ağ)

- Üniversite teknoparkları ile iş birliği
- 3 aylık hızlandırma programı
- Mentor eşleşmesi
- Vergi muafiyeti bilgilendirmesi
- İlk müşteri bulma desteği

7. EKSEN 5: ULUSAL KOORDİNASYON, TEŞVİKLER VE İZLEME SİSTEMİ

7.1. Ulusal Denetimli Serbestlik – İstihdam Koordinasyon Kurulu

Üyeler

- Adalet Bakanlığı / CTE (Koordinatör)
- Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı
- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
- İŞKUR
- MEB – Hayat Boyu Öğrenme
- KOSGEB
- Üniversiteler
- TOBB – TESK – OSB
- STK temsilcileri

Görevler

- Ulusal eğitim takvimini hazırlamak
- Sertifika programlarını standartlaştırmak
- İl bazlı işgücü ihtiyaç analizlerini güncellemek
- Teşvik modellerini belirlemek
- Performans izleme raporlarını yayınlamak

7.2. Ulusal Teşvik Paketi (Türkiye Modeli Önerisi)

İşverenlere:

- 12 ay SGK prim desteği
- Vergi indirimi
- İşbaşı eğitim programı teşviki
- Yükümlü kaynaklı iş kazası/zarar sigortası

GENÇ DENETİMLİ SERBESTLİK YÜKÜMLÜLERİNİN İSTİHDAMA ENTEGRASYONU

Yükümlülere:

- Eğitim süresince ulaşım desteği
- Tamamlama bursu
- Girişimcilik hibesi
- Dijital görev merkezi üzerinden mikro gelir

7.3. Ulusal İzleme ve Değerlendirme Sistemi

Performans göstergeleri:

- Eğitim alan yükümlü sayısı
- Sertifika alan yükümlü sayısı
- Staja yerleşen yükümlü sayısı
- İstihdam edilen yükümlü sayısı
- Kendi işini kuran yükümlü sayısı
- İşveren memnuniyeti (%)
- Suç tekrar oranındaki düşüş (%)

8. UYGULAMA TAKVİMİ – TÜRKİYE MODELİ

Aşama 1 – Hazırlık (0–3 ay)

- Ulusal Koordinasyon Kurulunun kurulması
- İl bazlı dijital ihtiyaç analizleri
- Eğitim salonlarının donatılması

Aşama 2 – Eğitim ve Yetenek Geliştirme (3–12 ay)

- Temel dijital beceri eğitimleri
- E-ticaret modülleri
- Mesleki atölye programları

Aşama 3 – Staj ve İstihdam (6–18 ay)

- İşbaşı eğitimleri
- İşveren eşleştirmeleri

GENÇ DENETİMLİ SERBESTLİK YÜKÜMLÜLERİNİN İSTİHDAMA ENTEGRASYONU

- Mentorluk sistemi

Aşama 4 – Mikro Girişim ve Dijital Görev Ekosistemi (12–24 ay)

- Dijital Görev Merkezi
- Kuluçka programı
- Girişimcilik hibesi

Aşama 5 – Değerlendirme ve Yaygınlaştırma (24. ay)

- Ulusal rapor
- İllere göre başarı endeksi
- Modelin yeni illere uyarlanması

9. TÜRKİYE MODELİNİN BEKLENEN ETKİLERİ

Ekonomik:

- Dijital işgücü açığının kapatılması
- Yükümlülerin kayıt dışı yerine kayıtlı işlere yönelmesi
- Mikro girişimlerin artması

Sosyal:

- Toplumsal dışlanmanın azalması
- Genç yükümlülerin özgüven kazanması
- Aile bağlarının güçlenmesi

Kurumsal:

- DS personelinin iş yükünün azalması
- İşveren–DS–İŞKUR arasında güçlü işbirliği
- Veri temelli politika oluşturma

Kamu Güvenliği:

- Suç tekrar oranında düşüş
- Rehabilitasyon kalitesinde artış

Avrupa Birliği tarafından
finanse edilmektedir

GENÇ DENETİMLİ SERBESTLİK YÜKÜMLÜLERİNİN İSTİHDAMA ENTEGRASYONU

10. SONUÇ: TÜRKİYE İÇİN YENİ BİR İSTİHDAM VE REHABİLİTASYON MODELİ

Bu Türkiye Modeli:

- Projenin tüm verilerinin birleştirildiği,
- Kanıta dayalı,
- Dijital beceri temelli,
- İstihdam odaklı,
- Kurumlar arası koordinasyon gücüne sahip,
- Ulusal standartlara uyarlanabilir

bir rehabilitasyon–istihdam entegrasyon sistemidir.

Türkiye genelinde uygulandığında, denetimli serbestlik altındaki gençlerin hem dijital çağın iş gücüne katılması, hem de topluma yeniden uyumu güçlenecek; suç tekrar oranı azalırken yerel ekonomiler yeni bir genç iş gücü kaynağı kazanacaktır.

"Erasmus+ / Avrupa Dayanışma Programı kapsamında Avrupa Komisyonu tarafından desteklenmektedir. Burada yer alan içerik yazarın görüşlerini yansıtmaktadır ve bu görüşlerden Avrupa Komisyonu ve Türkiye Ulusal Ajansı sorumlu tutulamaz."